

Beregnet til

Gunnar Holth Grusforretning

Dokumenttype

Konsekvensutredning

Dato

Februar 2024

GULLKISTA MASSEUTTAK KU REINDRIFT

Revisjon **1**
Dato **13.02.2024**
Utført av **Kirsten E. Svineng**
Kontrollert av **Edvard Einarsen**
Godkjent av **Edvard Einarsen**
Beskrivelse **Rapport for konsekvensutredning av reindrift som del av
detaljregulering for Gullkista masseuttak**

Ref. 1350037036

Innholdsfortegnelse

0.	SAMMENDRAG	3
1.	INNLEDNING	4
1.1	Planarbeidets bakgrunn	4
1.2	Planområdet og planlagte tiltak	4
1.3	Influensområde	5
2.	METODE	6
2.1	Trinnvis fremgangsmåte	6
2.2	Registreringskategori reindrift	6
2.3	Vurdering av verdi	6
2.4	Vurdering av påvirkning	7
2.5	Vurdering av konsekvens	8
2.6	Samla belastning (kumulative effekter)	9
3.	NATURGITTE FORHOLD	10
4.	REINBEITEDISTRIKT 34 IINNÁSUOLU / KANSTADFJORD / VESTRE	
	HINNØY	10
4.1	Fakta om distriktet	10
4.2	Årstidsbeiter og flytting	11
4.3	Reintall	13
4.4	Reindriftingsinteresser i plan- og influensområdet	13
5.	VURDERING AV VERDI	14
5.1	Innledning	14
5.1.1	Datagrunnlag	14
5.1.2	Inndeling i delområder	14
5.2	Verdivurdering av delområdene	15
5.2.1	Delområde A	15
5.2.2	Delområde B	16
6.	VURDERING AV PÅVIRKNING	17
6.1	Innledning	17
6.2	0-alternativet (referansesituasjon)	17
6.3	Påvirkningsvurdering av delområder	18
6.3.1	Delområde A	18
6.3.2	Delområde B	19
7.	KONSEKVENSVURDERING	19
7.1	Sammenstilling av konsekvens	19
7.2	Usikkerhet	20
8.	SAMLA BELASTNINGER	20
9.	AVBØTENDE OG KOMPENSERENDE TILTAK	21
10.	MILJØOPPFØLGNING OG FØR-/ETTERUNDERSØKELSER	21
11.	KILDER OG REFERANSER	22

0. SAMMENDRAG

Denne rapporten inneholder konsekvensutredning (KU) for deltema reindrift i samband med detaljregulering for Gullkista masseuttak.

Metode og usikkerhet

Konsekvensutredningen er utført som en konsekvensanalyse for ikke-prissatte temaer, jf. kapittel 6 i Statens vegvesens håndbok V712. Kunnskapsgrunnlaget i saken vurderes som rimelig godt, så usikkerhet vurderes ikke å ha nevneverdig betydning for vurderingene. Annet enn å opprettholde god dialog med reinbeitedistrikt 34 Innásuolu/Kanstadfjord/Vestre Hinnøy, anses det ikke være grunn til nærmere undersøkelser eller miljøoppfølging i ettertid.

Registreringer

Området ved planområdet er registrert på NIBIO som vinterbeite og det går en flyttlei gjennom planområdet. Det er også registrert flyttlei og vinterbeite i influensområdet. Selve planområdet er ansett som viktig av distriktet i forbindelse med flytting når dette området brukes.

Verdivurdering

Delområde A er vurdert til å ha svært stor verdi. Delområde B er vurdert til å ha stor verdi.

Påvirkning

Påvirkningen av planen vil være mer forringet for delområde A enn for delområde B på bakgrunn av blokkert flyttlei, arealbeslag og lenger driftsperiode.

Konsekvenser

Den samlede konsekvensgraden av planen vurderes som **stor negativ konsekvens**. Delområde A får stor negativ konsekvens og delområde B får middels negativ konsekvens. 0-alternativet rangeres foran utbyggingsalternativet blant annet på grunn av arealbeslag og kortere driftsperiode.

Det har vært flere møter med reinbeitedistriktet for å få informasjonen til utredningen. Reinbeitedistriktet trekker frem at slik situasjonen er nå, anser de flyttleia som stengt.

Avbøtende tiltak

Det foreslås følgende tiltak som avbøting for reindriften i området:

- Vegene og området rundt vegene bør utformes slik at det er mulig å flytte forbi/gjennom masseuttaket.
- Det bør etableres et gjerde eller en form for skjerming mot masseuttaket slik det ikke er så synlig fra veien.
- Det er spesielt viktig å ha dialog med distriktet når det skal flyttes og når reinen oppholder seg i dette området.
- Driften må stoppes når det skal flyttes forbi/gjennom masseuttaket.
- Skjæringer/høye skråninger må sikres slik at rein og andre dyr ikke kommer til skade.
- Tiltakshaver bør bistå med mobile gjerder når det skal flyttes gjennom området.
- Det må tilrettelegges for at den alternative flyttleia også kan brukes.
- Ved endt masseuttak må området tilbakeføres slik at reinen kan trekke trygt gjennom området, herunder tilrettelegging av flyttlei gjennom området.

1. INNLEDNING

1.1 Planarbeidets bakgrunn

Henning Larsen Architects AS og Rambøll Norge AS, utarbeider konsekvensutredning for temaet reindrift som en del av detaljregulering for Gullkista masseuttak, på vegne av forslagsstiller Gunnar Holth Grusforretning.

Forslag til planområdet dekker et areal på 539,4 daa. Det er tatt utgangspunkt i gjeldende reguleringsplan for avgrensning av planområdet, men snevret inn noe i sørøst og utvidet i øst og nordvest, mot sjøen. For fullstendig beskrivelse av planlagte tiltak, se planbeskrivelsen.

Nåværende planstatus for planområdet er steinbrudd og masseuttak, kjøreveg, annen veggrunn – grøntareal, vegetasjonsskjerm, LNFR og havneområde i sjø. Området er i gjeldende kommuneplanens arealdel for Sortland avsatt til LNF-område med detaljeringssone H910.

Iht. Kilden/NIBIO, er det registrert en flyttlei og vinterbeite i planområdet. Det vurderes derfor at det må utarbeides konsekvensutredning for tema reindrift og planprogram etter forskrift om konsekvensutredninger (FOR-2017-06-21-854) § 6 d) Vedlegg I pkt. 24. Planprogrammet ble lagt ut på høring og offentlig ettersyn fra 14.08.2020 til 30.09.2020 og ble fastsatt i 25.02.2021.

Kapittel 8.1.5 i planprogrammet sier følgende om utredningstema reindrift:

Det er registrert vinterbeite for rein og flyttlei for rein vest-nordvest i planområdet, langs Møysalvegen. Ut ifra kjent kunnskap, blir dette trekket lite brukt, men det er ønskelig å holde muligheten til å flytte rein langs strekningen åpen. Påvirkning på reindrift inkludert reinens bruk av område, sammenhengen mellom bruken av de ulike beiteområdene, mulige flyttealternativ og behov for eventuelle avbøtende tiltak vil bli utredet gjennom konsekvensutredningen. Det må også utredes om det er behov for å flytte registrert flyttlei gjennom området.

I henhold til reindriftsloven § 22 er det ikke tillat å sperre flyttleier.

1.2 Planområdet og planlagte tiltak

Planområdet går langs fylkesvei 822 Møysalveien og ligger i Sortland kommune, på Hinnøya, ca. 2 km fra bygda Blokken, ved Fiskefjorden og Rødbergbukta. Området rundt uttaket består av uberørt natur og sjø.

Formålet med planarbeidet er å utvide Gullkista steinbrudd, for å kunne fortsette driften i forekomst som i NGUs pukkdatabase er vurdert som regionalt viktig. Utvidelsen vil være mot øst i deler av området som i en tidligere reguleringsplan var avsatt til uttaksområde.

Innenfor planområdet skal det tilrettelegges for videre drift av steinbrudd, men i et utvidet området i forhold til uttaksområdet i gjeldende reguleringsplan. I reguleringsplanen vil selve uttaksområdene reguleres til råstoffutvinning. Nedre uttaksnivå vil bli fastsatt gjennom det videre planarbeidet.

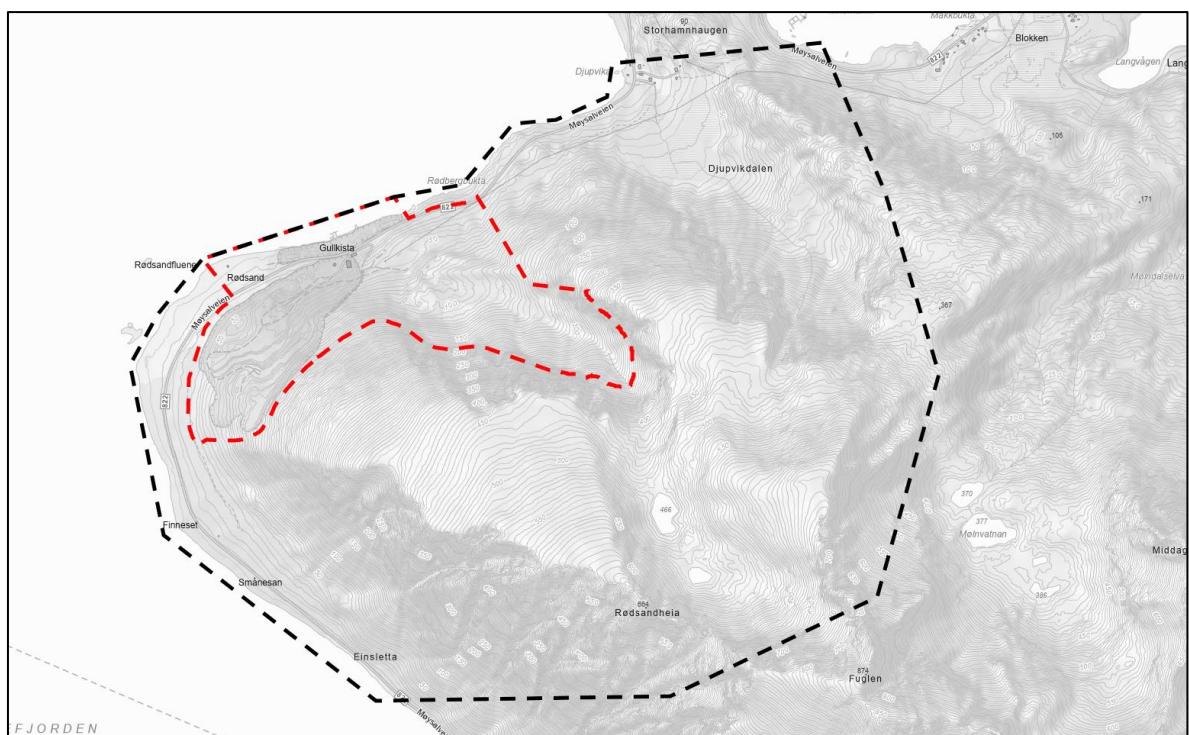
Utvidet uttak antas pr. nå å dekke et areal på ca. 180 daa og et volum på anslagsvis 6-7 mill faste m³. Areal og volum vil kunne bli endret som en følge av planprosessen. I tillegg til masseuttak skal det reguleres inn områder for vegetasjonsskjerm og evt. andre aktuelle formål. Adkomst vil være fra dagens uttak. På sikt kan det også bli aktuelt med en ny adkomst fra fylkesveien nordøst i planområdet.

Figur 1 Ortofoto av planområdet. Planavgrensningen vist med rød stiptet linje.

1.3 Influensområde

På grunn av det planlagte tiltakets størrelse og omfang, vurderes det at tiltaket kan få virkninger utenom planområdet. Dette inkluderer blant annet trafikk til og fra anlegget, de visuelle kvalitetene i området, og støy fra anlegget. Støy og menneskelig aktivitet er generelt det som er til størst plage for reinen. Dersom et område har vedvarende og jevnt over mye støy, for eksempel støy fra maskiner, vil reinen trekke unna og området kan vurderes som ubrukelig for reindrifta. Influensområdet som er benyttet i utredningen knytter seg til området hvor det anses som påregnelig at reinen kan se, høre eller bli direkte påvirket av tiltaket. Tiltaket vil kunne influere på områder utenfor det som er definert som influensområde gjennom endret bruk av arealer utenfor avgrensningen. Faktorer som terreng og landskapsformer spiller en stor rolle for hvor langt støyende aktivitet bærer i terrenget, men erfaring tilsier at støyende aktivitet kan påvirke reinen opptil 1 km unna. Det er planlagt tiltak innenfor omtrent hele planområdet. Influensområdet er satt til 1 km fra plangrensningen.

Figur 2 Planområdet vist med rød stiptet linje, influensområdet vist med svart stiptet linje.

2. METODE

Konsekvensutredningen (KU) følger KU-forskriften og baserer seg metodisk på utredning av ikke prissatte konsekvenser i Håndbok V712 (Statens vegvesen 2021), kapittel 6.2. Tre begreper står sentralt i utredningen; verdi, påvirkning og konsekvens. I det følgende vil den trinnvise fremgangsmåten i utredningen, samt en grundigere beskrivelse av de tre begrepene, presenteres.

2.1 Trinnvis fremgangsmåte

Utredningen er lagt opp i henhold til følgende trinnvise fremgangsmåte:

1. Innsamling av datagrunnlag: Kildesøk og innhenting av ny kunnskap. Bredden og kvaliteten i datagrunnlaget vurderes.
2. Inndeling i delområder: Planområdet og relevante deler av influensområdet deles inn i mindre områder (delområder) i henhold til registreringskategoriene for temaet.
3. Vurdering av verdi delområder: Delområdene gis en begrunnet verdivurdering.
4. Vurdering av påvirkning delområder: Påvirkning er et uttrykk for endringer som tiltaket vil medføre på et delområde. Det gir en begrunnet vurdering av hvordan delområdene påvirkes som følge av tiltaket. Påvirkning skal vurderes i forhold til referansesituasjonen (0-alternativet).
5. Vurdering av konsekvens delområder: Konsekvensen for delområdet bestemmes ved å sammenstille delområdets verdi med påvirkning av tiltaket. Konsekvensgraden fastsettes ved bruk av «konsekvensvifta».
6. Samlet konsekvensvurdering: Samlet konsekvens vurderes for hvert alternativ.
7. Rangering alternativer: Alternativene rangeres fra best til dårligst.
8. Usikkerhet og avbøtende tiltak: Det redegjøres for beslutningsrelevant usikkerhet og forslag til avbøtende tiltak som kan redusere de negative virkningene.

2.2 Registreringskategori reindrift

I Statens vegvesens håndbok V712 går deltema reindrift inn under fagtema naturressurser. Ifølge håndboka inngår beiteområder fordelt på årstidsbeiter, kalvingsområder, trekkeier, flyttleier, faste installasjoner/anlegg, oppsamlingsområder og andre viktige funksjonsområder og samvirkning mellom disse i registreringsgrunnlaget for reindrift, jf. tabell 6-28 i håndbok V712.

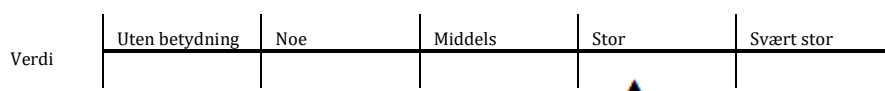
2.3 Vurdering av verdi

Med verdivurdering menes en vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er. Kriteriene for verdisetting av delområder for reindrift er gitt i tabell 6-29 i vegvesenets håndbok V712, gjengitt som Tabell 1 under:

Tabell 1 Verdikriterier for reindrift. Kilde: Statens vegvesen håndbok V712, 2018

Regis- trerings- kategori	Del- kategori	Ubetyde- lig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Reindrift	Flyttlei, trekklei og anlegg		Gjerder og anlegg ikke i bruk	Mindre brukte trekkleier Mindre viktige gjerder og anlegg	Alternative flyttleier Trekkleier Gjerder og anlegg med alternativ	Aktive flyttleier Gjerder og anlegg uten alternativ
	Beiteområder og kalvingsområde			Mindre viktige beiteområder	Særlig viktige beiteområder	Kalvingsområder Beiteareal som er minimumsfaktor

Verdien begrunnes med tekst og er illustrert på en femdelt skala som rangeres fra uten betydning til svært stor verdi:

Figur 3 Skala for vurdering av verdi. Pilen flyttes langs skalaen for å nysansere verdivurderingen.

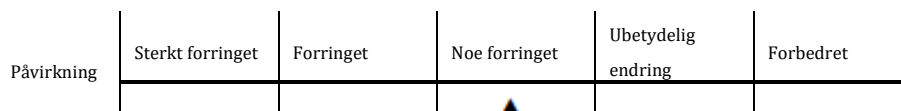
2.4 Vurdering av påvirkning

Påvirkning er et uttrykk for endringer som tiltaket/planforslaget vil medføre på et delområde. Endringene kan være både positive og negative. Veiledning for vurdering av påvirkning er gitt i tabell 6-31 i vegvesenets håndbok V712, gjengitt i tabell 2 under:

Tabell 2 Veiledning for vurdering av påvirkning Kilde: Statens vegvesens håndbok V712, 2021

Tiltakets påvirkning	Reindrift
Ødelagt/sterkt forringet	Stenging av flyttlei. Inngrep i kalvingsområder som gjør disse ubrukelige. Inngrepet avskjærer eksisterende beiteområder for framtidig bruk.
Forringet	Mindre inngrep i kalvingsområder som tilnærmet kan brukes som før. Betydelig arealbeslag eller tap av beite. Sperring av trekklei med få alternative trekkmuligheter.
Noe forringet	Arealbeslag eller tap av beite i noe omfang. Sperring av trekklei med flere alternative trekkmuligheter.
Ubetydelig endring	Ingen eller minimal andel av beiteområde blir berørt.
Forbedret	Nye/tidligere beiteområder blir gjort mer tilgjengelig. Tidligere flyttlei og trekklei kan åpnes.

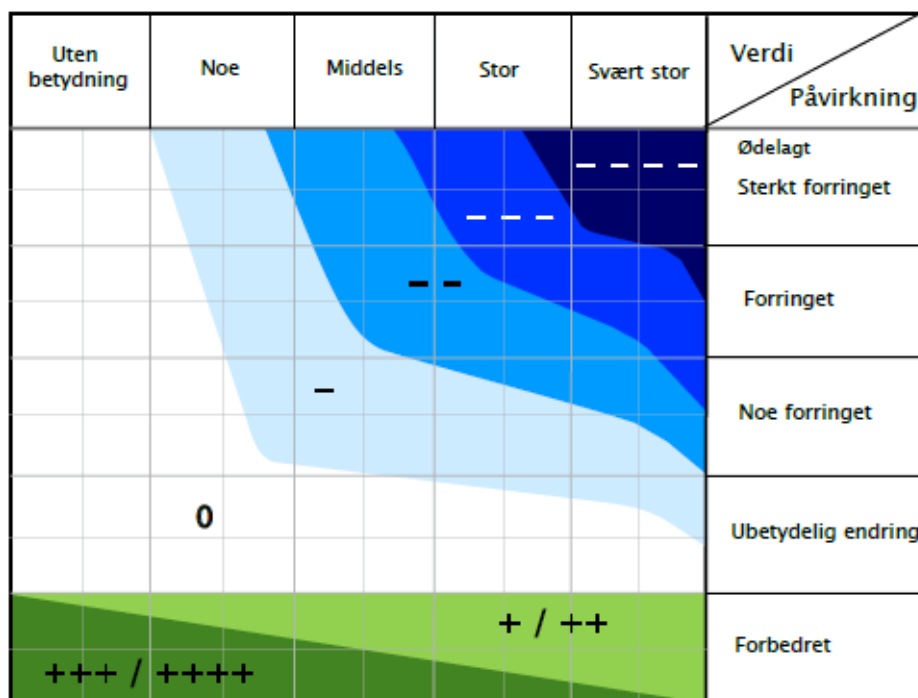
Påvirkningen beskrives med tekst og begrunnes med bakgrunn i veilederen for vurdering av påvirkning. Påvirkningen illustreres på en femdelt skala som rangeres fra forbedret til sterkt forringet:

Figur 4 Skala for vurdering av påvirkning. Pilen flyttes langs skalaen for å nysansere påvirkningsvurderingen.

2.5 Vurdering av konsekvens

Konsekvensgrader for hvert delområde framkommer ved å sammenstille vurderingene av verdi og påvirkning. Dette gjøres etter konsekvensvifta gitt i figur 6-6 i Statens vegvesens håndbok V712, gjengitt i figur 5 under:

Figur 5 Konsekvensvifta. Konsekvensen for et delområde framkommer ved å sammenholde grad av verdi i x-aksen med grad av påvirkning i y-aksen (Statens vegvesens håndbok V712 2021).

Skalaen for konsekvens går fra 4 minus til 4 pluss.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (----)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (---)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (--)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++ / ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttes i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

Figur 6 Skala og veiledning for konsekvensvurdering av delområder (Statens vegvesens håndbok V712 2021).

Deretter sammenstilles konsekvens for alle delområder og hvert alternativ gis en samlet konsekvens. Alternativene rangeres for å tydeliggjøre hvilke alternativer som utreder mener er best og dårligst. Det beste alternativet rangeres som nummer 1 og rangeringen begrunnes.

Skala	Trinn 2: Kriterier for fastsettelse av konsekvens for hvert alternativ
Kritisk negativ konsekvens	Svært stor miljøskade for temaet, gjerne i form av store samlede virkninger. Stor andel av strekning har særlig høy konfliktgrad. Vanligvis flere delområder med konsekvensgrad 4 minus (---). Brukes unntaksvis
Svært stor negativ konsekvens	Stor miljøskade for temaet, gjerne i form av store samlede virkninger. Vanligvis har stor andel av strekningen høy konfliktgrad. Det finnes delområder med konsekvensgrad 4 minus (---), og typisk vil det være flere/mange områder med tre minus (- - -).
Stor negativ konsekvens	Flere alvorlige konfliktpunkter for temaet. Typisk vil flere delområder ha konsekvensgrad 3 minus (- - -).
Middels negativ konsekvens	Delområder med konsekvensgrad 2 minus (- -) dominerer. Høyere konsekvensgrader forekommer ikke eller er underordnede.
Noe negativ konsekvens	Liten andel av strekning med konflikter. Delområder har lave konsekvensgrader, typisk vil konsekvensgrad 1 minus (-), dominere. Høyere konsekvensgrader forekommer ikke eller er underordnede.
Ubetydelig konsekvens	Alternativet vil ikke medføre vesentlig endring fra referansesituasjonen (referansealternativet). Det er få konflikter og ingen konflikter med høye konsekvensgrader.
Positiv konsekvens	I sum er alternativet en forbedring for temaet. Delområder med positiv konsekvensgrad finnes. Kun ett eller få delområder med lave negative konsekvensgrader, og disse oppveies klart av delområder med positiv konsekvensgrad.
Stor positiv konsekvens	Stor forbedring for temaet. Mange eller særlig store/viktige delområder med positiv konsekvensgrad. Kun ett eller få delområder med lave negative konsekvensgrader, og disse oppveies klart av delområder med positiv konsekvensgrad.

Figur 7 Kriterier for fastsettelse av konsekvens for hvert alternativ (Statens vegvesens håndbok V712 2021).

2.6 Samla belastning (kumulative effekter)

Konsekvensutredning for reindrift skal, ifølge forskrift om konsekvensutredninger § 21, vurdere de samlede virkningene av planer og tiltak innenfor det aktuelle reinbeitedistriktet. Per i dag finnes det ikke en standardisert metodikk for vurdering av samlet belastning på reindrift, og Håndbok V712 fanger ikke dette opp heller. I denne utredningen er vurderingen om samla belastning basert på tilgjengelig informasjon om tiltak og planer i kommunen, og erfaringsmessig skjønn.

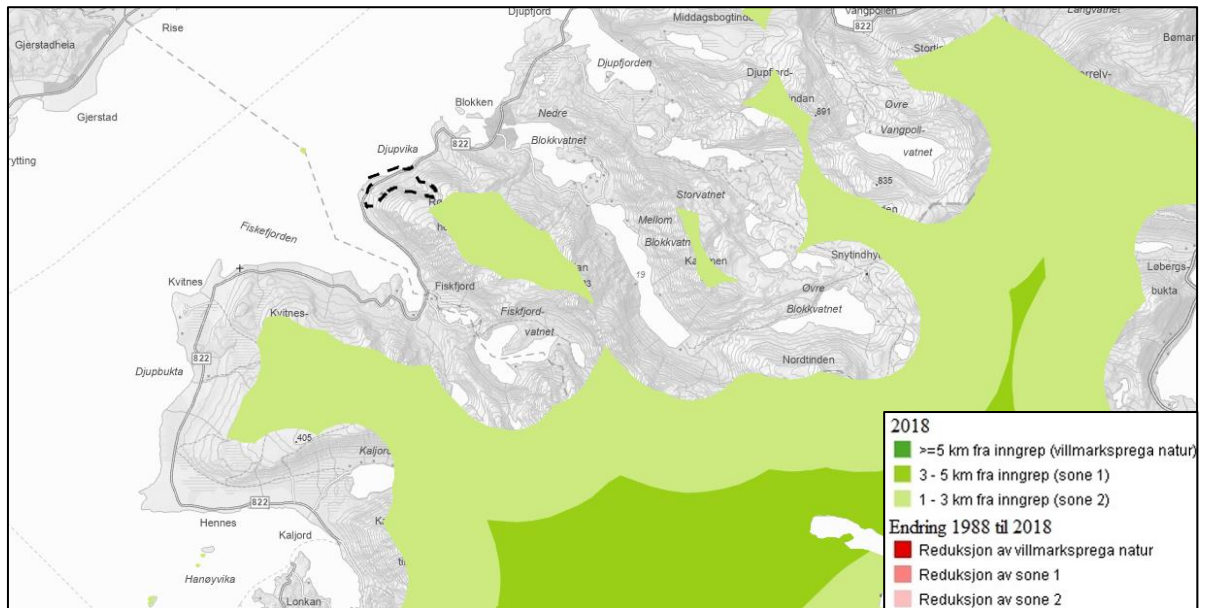
Samla belastning for reinbeitedistriktene 34 Innásuolu/Kanstadfjord/Vestre Hinnøy, skal vurderes ut fra planer og tiltak innenfor distriktsgrensene, som er deler av Sortland kommune.

3. NATURGITTE FORHOLD

Gullkista og Sortland kommune ligger nordvest i Nordland fylke, og er rett ved grensen til Hadsel kommune i sør, Lødingen kommune i sørvest og Kvæfjord kommune i øst.

Landskapet i Sortland kommune er kupert med bratte fjell og innskåret av fjorder og med noen øyer. I det nasjonale referansesystemet for landskap er Norge delt inn i 45 landskapsregioner. Sortland tilhører landskapsregion 31 Lofoten og Vesterålen. Hovedformene i landskapet for 31 består av mange botner, noe mer avrundede fjell og fjordpreg. Sortlandssundet har et småskala, rolig og avrundet terreng dominert av tykke moreneavleiringer.

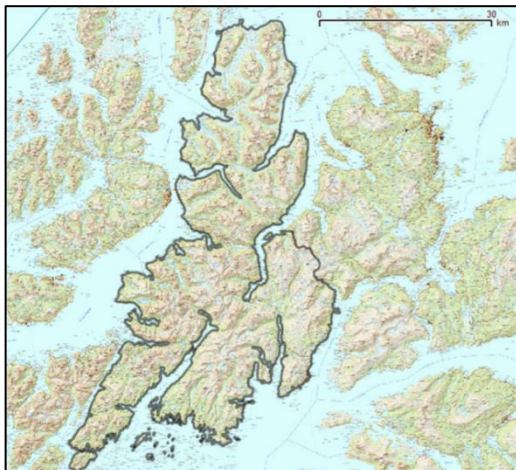
Sortland kommune har relativt lite arealer med inngrepsfri natur (INON):

Figur 8 Inngrepsfri natur (INON). Kilde: Miljøatlas/Miljødirektoratet.

4. REINBEITEDISTRIKT 34 INNÁSUOLU / KANSTADFJORD / VESTRE HINNØY

4.1 Fakta om distriktet

Figur 9 Oversiktskart over reinbeitedistriktet.

Reinbeitedistrikt 34 Innásuolu/Kanstadjord/Vestre Hinnøy er i deler av Sortland kommune, Hadsel kommune, Lødingen kommune, Kvæfjord kommune, Tjeldsund kommune og Andøya kommune. Distriktet ligger både i Nordland og Troms og Finnmark fylke, men er underlagt Troms reinbeiteområde. Ifølge ressursregnskapet 2021/2022, har reinbeitedistriktet 2 siidaer med 4 siidaandeler, og totalt 29 personer tilknyttet distriktet. I distriktsstyret er alle siidaene representert og formann er Peder Ingar Hansen Buljo. Distriktet har beiter i ulike deler av distriktet. Ettersom det planlagte tiltaket er lokalisert ved Gullkista, vil denne utredningen hovedsakelig konsentrere seg om reindriften her. Det er likevel viktig å huske på at en reduksjon i beiteareal kan få ringvirkninger for hele distriktet, selv om avstandene er store. Dette vil bli presisert i kapittelet om samla belastninger.

4.2 Årstidsbeiter og flytting

Informasjonen under er hentet fra blant annet kilden.nibio.no, Protect Sápmi rapporten *Reindrifsfaglig utredning E10 - Hålogalandsvegen: Kanstadjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt*, Nellemann sin rapport *Reindrifsfaglig konsekvensutredning II og erstatningsberegninger til reindriften ved utbygging/utbedring av OPS-strekningen på E10/rv. 85/rv.83*, og intervjuer med distriktet. Distriktet har en del overlappinger i bruken av årtidsbeitene, dette på grunn av topografiske forhold. Tradisjonen med helårsdistrikt er etablert ut fra behovet for å kunne variere beitebruken etter klimatiske variasjoner, tidligere beitebruk m.m. Dette gir flere valgmuligheter under skiftende nedbørs, snømengde og temperatur forhold.

Sommerbeiter og tidlig høstbeiter

Reinen trekker seg oppover fjellsidene for å få friskt gress. Disse områdene innehar gode sommerbeite ressurser. Dersom været er kaldt og vått trekker reinen nedover og til områder som er mer beskyttet mot vær og vind.

Vårbeite og kalvingsland

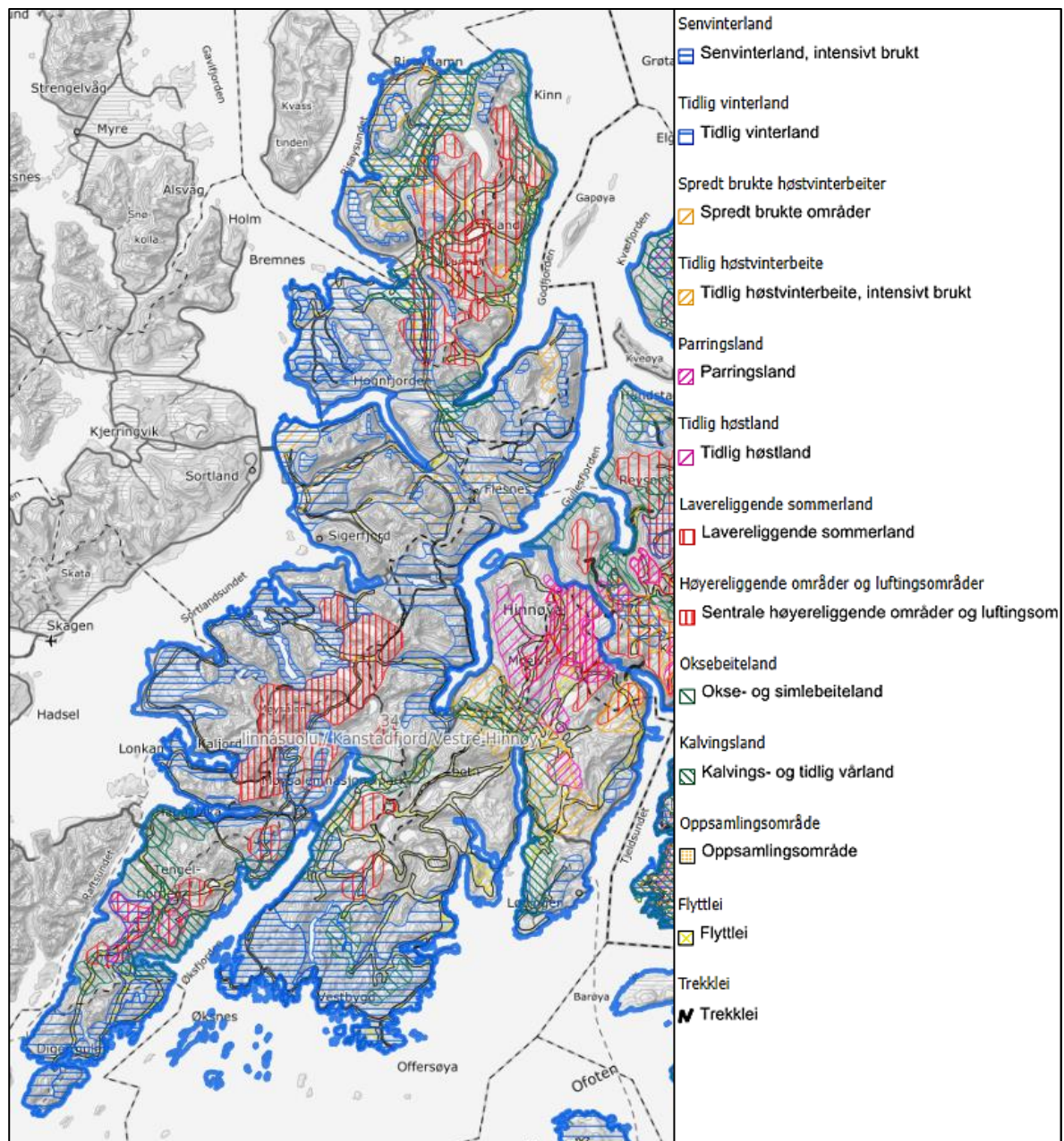
Vårbeite defineres i dalgangene som strekker seg fra kysten og innover i distriktet og beitene rundt fjordene. På grunn av fjellformasjonene blir det tidligere vår og gressveksten starter tidligere her. Det er gode beiteforhold her. Det er i dette området simlene får ro, og områdene kan i grove trekk defineres som kalvingsområder.

Parringsområde

Siste halvdel av september og ut i oktober er reinen i brunst. Dette kan variere fra år til år. Når vinteren kommer trekker reinen nedover til lavereliggende områder. Det er viktig at reinen får ro i denne perioden for forstyrrelser i kan innebære redusert produksjon og dermed reduserte inntekter for reineier.

Vinterbeiter

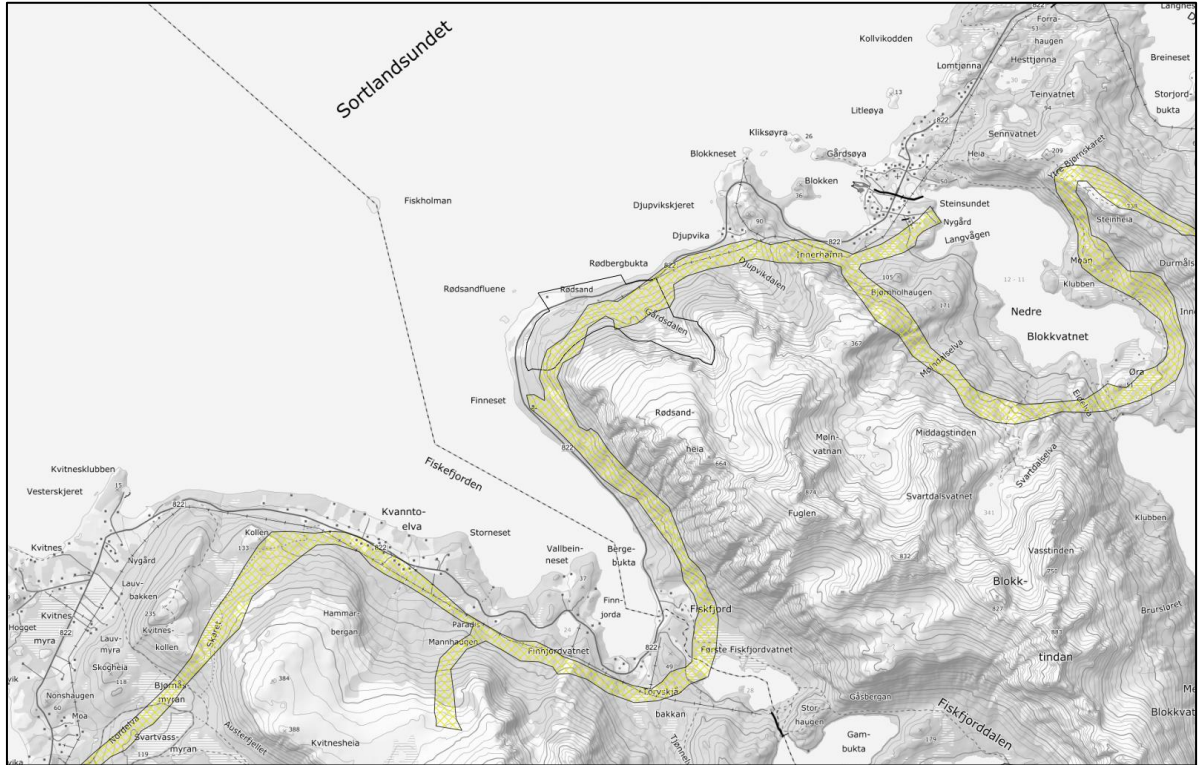
De beste vinterbeiter vil være i de lavereliggende delene av Lødingen, Vågan, Hadsel, Sortland, Andøy og Kvæfjord sett ut fra topografiske/klimatiske forhold. I disse områdene ligger det mindre snø gjennom hele året og faren for ising er lavere grunnet mildere klima. Her vokser også reinlaven fort pga. fuktig klima og næringstilgangen er god her.

Figur 10 Oversiktskart over reinbeitedistriktet, med tegnforklaring. Kilde: Kilden/NIBIO

Flyttlei

Det går en flyttlei gjennom planområdet. Ifølge RBD 34 anses den delen av flyttleia som går gjennom planområdet som ødelagt og ikke forsvarlig å bruke slik situasjonen er i dag. Det er derfor viktig at det gjøres avbøtende tiltak som gjør at reindriften kan bruke denne delen av flyttleia igjen.

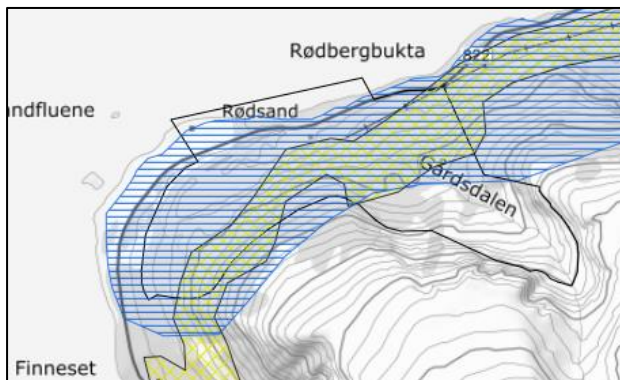
Figur 11 Flyttlei som går gjennom planområdet som er markert med svart linje. Kilde: Kilden/NIBIO

4.3 Reintall

Ifølge ressursregnskapet 2021/2022 er øvre reintall for distriktet er 1550 dyr. Det faktiske reintallet i 2021/2022 var noe lavere per 31. mars, med 1449 dyr. Reintallet til distriktet har variert lite de siste 10 årene, med laveste antall i 2021 på 1423 dyr og høyeste antall i 2012/2013 med 1550 dyr. Flokksammensetningen var på 11 % okserein, 69 % simlerein og 20 % kalver i 2021/2022.

4.4 Reindriftsinteresser i plan- og influensområdet

På kilden/nibio er det registrert at selve planområdet inngår i reinbeitedistrikt 34 Innásuolu/Kanstadfjord/Vestre Hinnøy sitt vinterbeite – senvinterland og flyttlei. Ifølge reinbeitedistrikt 34 brukes området til vinterbeite.

Landbruksdirektoratet har følgende beskrivelse for vinterbeite – senvinterland og flyttlei:

Senvinterland er de deler av vinterområdene som normalt er mest sikre mot store snømengder og nedising på midt- og senvinteren.

Flyttlei beskriver lengre leier eller traséer i terrenget der reinen enten drives/ledes/føres eller trekker selv mellom årstidsbeitene.

5. VURDERING AV VERDI

5.1 Innledning

Med verdivurdering menes en vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er. Det er gjort verdivurderinger av de områder som inngår i planområdet og influensområdet. Verdivurderingen inneholder delområder innenfor planområdet og influensområdet som datagrunnlaget har gitt grunn til å kategorisere.

5.1.1 Datagrunnlag

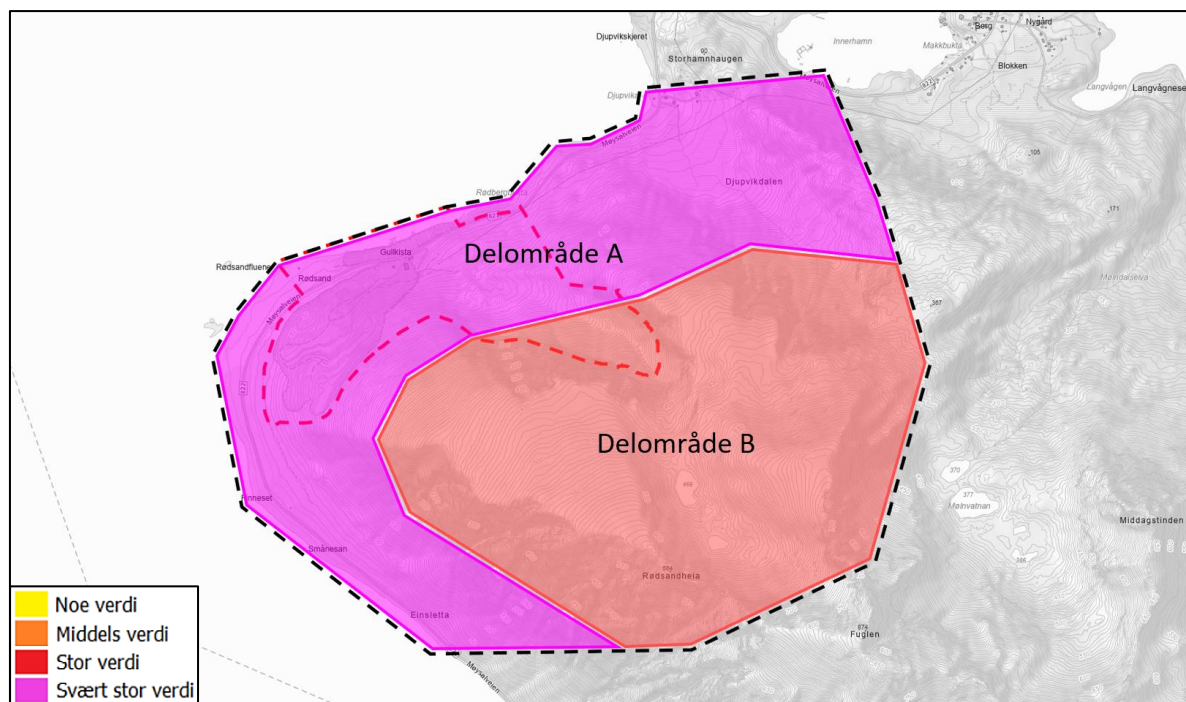
Datagrunnlaget utgjøres av offentlige databaser, møter/dialog med berørte distrikt, befaring, innspill fra regionale/statlige myndigheter og kommunene, innspill i planprosessen og lokalkunnskap.

For oversikt over gjerder, anlegg, trekk- og flyttleier, årstidsbeiter mm., er NIBIOs karttjeneste Kilden benyttet. Informasjonen er supplert med offentlig informasjon fra blant annet Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Troms og Finnmark fylkeskommune og Landbruksdirektoratet, samt en utredning gjort av Protect Sápmi i 2016 (*Reindrifsfaglig utredning E10 - Hålogalandsvegen: Kanstadvjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt*). I tillegg har møte og dialog med reinbeitedistriktet vært svært viktig i datainnhenting.

19.01.2023 ble det gjennomført et fysisk møte med reinbeitedistrikt 34 Innásuolu/Kanstadvjord/Vestre Hinnøy i planområdet og en befaring på området. Distriktet har vært tilgjengelige for supplerende informasjon og dialog i forbindelse med dette arbeidet.

5.1.2 Inndeling i delområder

Områdeinndelingen er gjort på bakgrunn av verdivurderingen som følger i de neste underkapitlene, som er en følge av møtene med reinbeitedistriktet og informasjon fra konsekvensutredningene nevnt over. Området er delt i to delområder; vestre del av planområdet, delområdet A, og østredel av planområdet, delområde B. Delområde A er vurdert å ha svært stor verdi for reindrifta på grunn av flyttleia og vinterbeiteområde. Delområde B vurderes å ha stor verdi. Områdeinndelingen er vist i figuren på under.

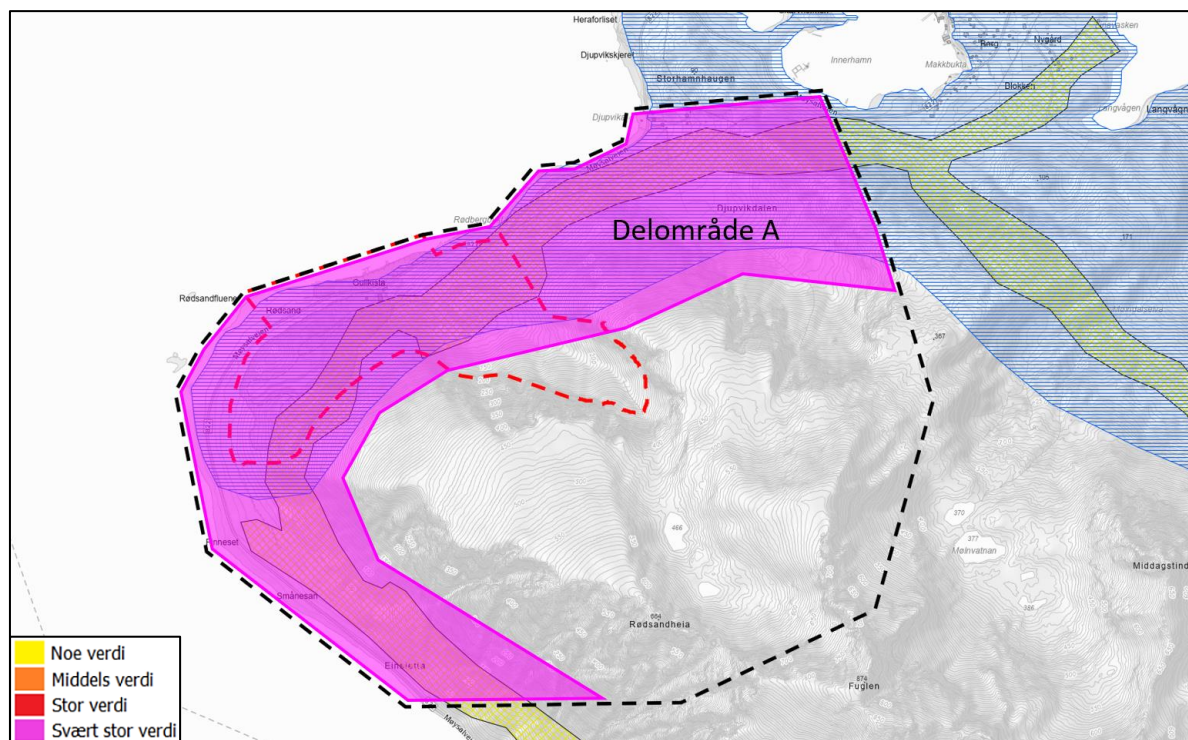

Figur 12 Delområde A vist med lilla farge (svært stor verdi). Delområde B vist med rød farge (stor verdi). Planområdet vist med rød stiplet linje. Influensområdet vist med svart stiplet linje.

5.2 Verdivurdering av delområdene

5.2.1 Delområde A

Det går en flyttlei gjennom hele delområdet og store deler av området er betegnet som vinterbeite – senvinterland, dette er de deler av vinterområdene som normalt er mest sikre mot store snømengder og nedising på midt- og senvinteren.

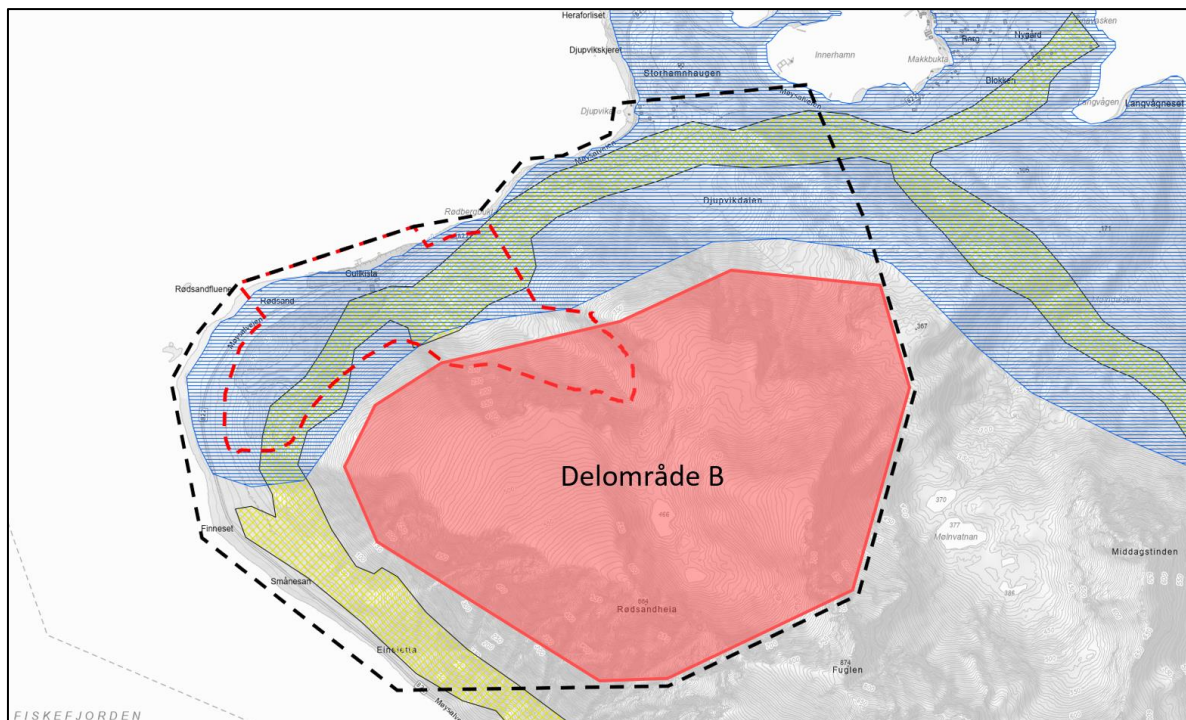
Figur 13 Delområdet A er vist med lilla farge. Flyttleia er vist med gul skravur, vinterbeite er vist med blå skravur. Planområdet er markert med rød stiplet linje og influensområdet med svart stiplet linje. Kilde: Kilden/NIBIO

Reinbeitedistriktet bruker dette området til vinterbeite og som flyttlei. På grunn av de bratte fjellene er den beste veien å flytte reinen langs sjøen og ikke så langt opp i terrenget. På bakgrunn av denne informasjonen, og verdikriteriene i Tabell 1 i kapittel 2.3, vurderes verdien av delområde A til å ha svært stor verdi for reindrift.

Verdi	Uten betydning	Noe	Middels	Stor	Svært stor
					▲

5.2.2 Delområde B

I delområde B er det ikke noe areal som er betegnet som reindriftsinteresser i NIBIOs karttjeneste Kilden, men RBD forteller at dette området blir brukt som alternativ flyttleie, da deler av flyttleia i delområde A anses å være blokkert.

Figur 14 Delområdet er vist med rød farge. Flyttleia er vist med gul skravur, vinterbeite er vist med blå skravur. Planområdet er markert med rød stiplet linje og influensområdet med svart stiplet linje Kilde: Kilden/NIBIO

For RBD er dette et område som brukes som alternativ eller en nødløsning for å flytte reinen, da det er veldig vanskelig å flytte i den egentlige flyttleia på grunn av anlegget og slik som situasjonen er nå. På bakgrunn av verdikriteriene i Tabell 1, vurderes verdien av delområde B til å ha stor verdi for reindrift.

Verdi	Uten betydning	Noe	Middels	Stor	Svært stor
				▲	

6. VURDERING AV PÅVIRKNING

6.1 Innledning

I det følgende gis en vurdering av påvirkningen de planlagte tiltakene medfører delområdene som er verdivurdert over. Påvirkning er et uttrykk for endringer som tiltaket/planforslaget vil medføre på et delområde, og endringene kan være både positive og negative.

Som i verdivurderingen er vurderingen av påvirkning innenfor hvert delområde først foretatt tematisk, og deretter gitt samlet for hvert delområde.

Påvirkningen vurderes i forhold til referansesituasjonen (0-alternativet). Vurderingen bygger på kunnskap om verdiene i delområdene, kunnskap om tiltakets fysiske utforming og kunnskap om hvordan tiltaket påvirker verdiene i delområdene. Vurdering av påvirkning angis på en glidende skala fra ødelagt/sterkt forringet til forbedret, som vist i metodekapitlet over.

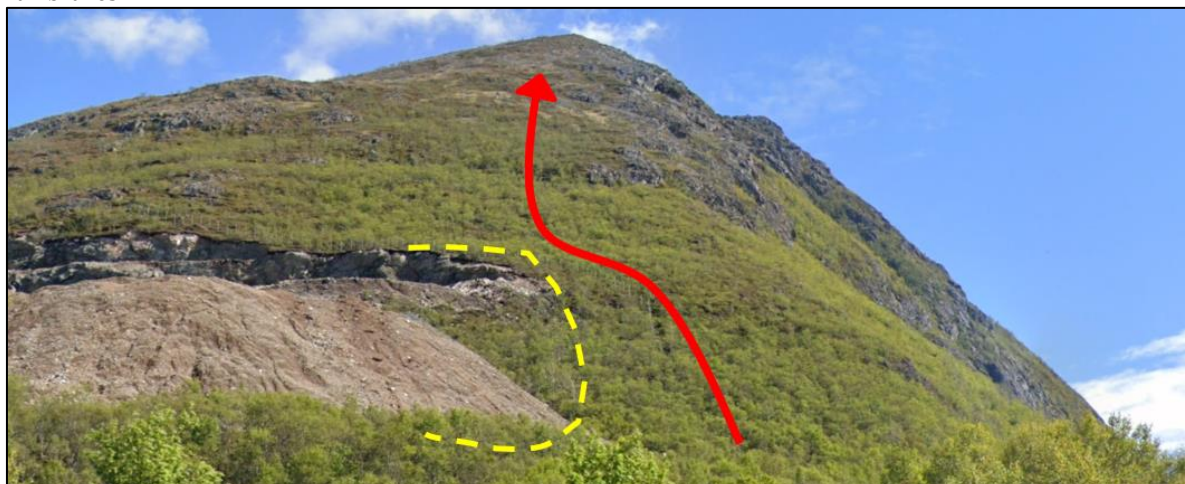
6.2 0-alternativet (referansesituasjon)

0-alternativet innebærer at steinbruddet drives og avsluttes i henhold til gjeldende reguleringsplan og driftskonsesjon, bruddområdet istandsettes som beskrevet og tekniske installasjoner/innretninger og lagerhauger fjernes.

I henhold til Håndbok V712 har 0-alternativet per definisjon konsekvensen 0. Konsekvensen for delområdene illustrer derfor tiltakets påvirkning på området målt opp mot referansesituasjonen.

Slik situasjonen er i dag anser reinbeitedistriktet den markerte flyttleia som blokkert. De har prøvd å flytte langs veien forbi anlegget. Anlegget ble stoppet for flyttingen, men reinen ble stresset og redd på grunn av flere forstyrrende elementer og en for smal passasje ved anlegget og reinen sprang i alle retninger. De anser derfor flyttleia som blokkert. En nødløsning har vært å flytte reinen opp til Rødsandheia og ned på den andre siden av anlegget, men dette har vært en risikabel vei da det er veldig bratt og det er få som tør å kjøre med skuter opp på fjellet her på grunn av bratte fjellskråninger. RBD forteller at det i dag ikke er mulig å bruke denne veien etter at masseuttaket ble utvidet sist. Fjellet var utformet slik at det var mulig å flytte reinen opp på nordsiden av fjellet, men nå går massetaket så langt ut mot nordvest at det blir for trangt og risikofyllt å flytte reinen opp her. Ifølge RBD er denne nødløsningen også å anse som stengt som følge av dagens situasjon. Gjeldende reguleringsplan legger ikke opp til tilrettelegging/tilbakeføring av flyttleia etter endt masseuttak og legger til rette for å ta ut masser nesten helt ut til den gule stiplede linjen i figuren under som gjør at det ikke vil være mulig å benytte denne flyttleia.

For RBD har delområde A stor verdi på grunn av bra beiteområder og flyttleier, men de er avhengige av at flyttleiene kan brukes.

Figur 15 Bilde som illustrerer flytting opp langs fjellet (rød pil) og viser at det er trangt og bratt her. I gjeldende reguleringsplan tillates det å ta ut masser omtrentlig til gult stiplet linje.

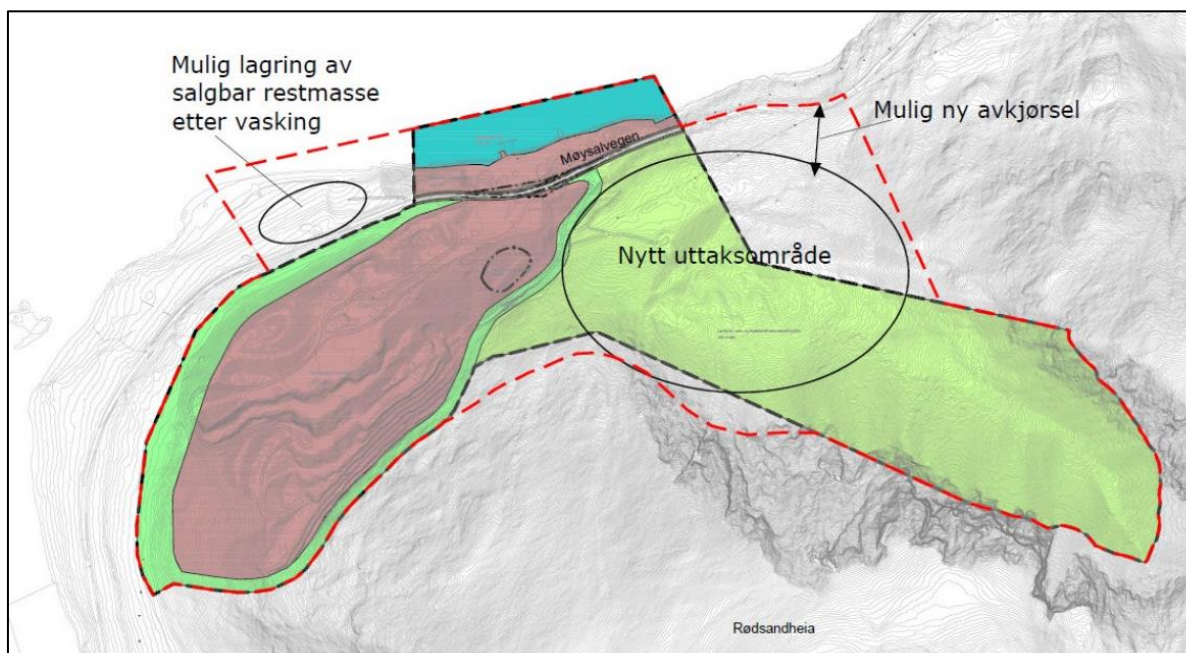
I delområde B er området innenfor plangrensa i gjeldende regulering regulert til LNFR. Det tillates ingen drift av massetaket i dette området i dag, men denne planen åpner opp for det i en liten del i nord-vest delen av delområdet.

6.3 Påvirkningsvurdering av delområder

6.3.1 Delområde A

Delområde A er som nevnt tidligere et viktig område for RBD. Selv om de ikke har brukt området så ofte de siste årene er dette et viktig område å ta vare på for fremtiden. Det er viktig å ha ulike områder reinen kan beite og flytte for at blant annet at området ikke skal bli overbeitet, usikkerheten med klimaendringer og hvordan dette kommer til å påvirke ulike områder og dersom distriktet trenger hjelp til flytting osv. at det finnes flere veier å flytte og beite i. Det er derfor veldig viktig for distriktet at dette området kan brukes til flyttleie og beite. Slik situasjonen og reguleringsplanen er i dag, er det ikke mulig å bruke flyttleia. Verdien av området som beite er også kraftig redusert på grunn av forstyrrelser og menneskelig aktivitet.

Oppdragsgiver ønsker å tilrettelegge for at reindriften skal kunne flytte forbi anlegget. Veien som går gjennom anlegget reguleres med bredere sidearealer, det planlegges å etablere tette gjerder på deler av området langs veien og vegetasjonsskjerm. Perioden med drift og forstyrrelser i området forlenges med den nye planen og det kan være negativt for reindriften, men tiltak som foreslås i ny reguleringsplan kan være positiv for reindriften i et livsløpsperspektiv. Den nye reguleringsplanen skal tilrettelegge for flyttleia etter endt masseuttak og det stilles krav til ulike tiltak som stenging av anlegget når RBD flytter reinen gjennom området, disponering av mobile gjerder og avslutning av uttaket på en slik måte at flyttleia kan flyttes tilbake til opprinnelig plassering etter at uttaket er ferdigstilt.

Figur 16 Illustrasjon av eksisterende reguleringsplan og nye planlagte tiltak. Varslet plangrense markert med rød-stiplet linje.

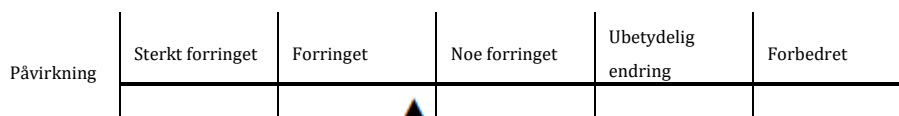
Samlet sett vurderes det at utbyggingen vil ha en forringet påvirkning for reindriften i delområdet da det blant annet blir økt arealbeslag nord for Møysalvegen og i området hvor det nye uttaksområdet er planlagt, men den nye reguleringsplanen skal tilrettelegge for flytting gjennom planområdet og tilbakeføring av flyttleia etter endt masseuttak.

Påvirkning	Sterkt forringet	Forringet	Noe forringet	Ubetydelig endring	Forbedret
		▲			

6.3.2 Delområde B

Det blir ikke store endringer i dette delområdet, men siden driften av masseuttaket forlenges kan dette ha en negativ konsekvens for reindrifta. Deler av dette område har vært brukt som et alternativ eller en nødløsning for å flytte reinen på grunn av at det, ifølge RBD, ikke er mulig å flytte reinen forbi anlegget slik situasjonen er i dag. RBD forteller at denne alternative nødløsningen for å flytte reinen også er blokkert slik situasjonen er i dag. Den nye reguleringsplanen ønsker å tilrettelegge for at det skal være mulig å kunne bruke denne alternative flyttleia. Verdiene av området som beite er redusert på grunn av forstyrrelser og menneskelig aktivitet.

Samlet sett vurderes det at utbyggingen vil ha en noe forringet påvirkning for reindrifta i delområdet da det blant annet blir mer aktivitet, men at det skal tilrettelegges for at den alternative nødløsningen for flytting skal kunne brukes.

7. KONSEKVENSVURDERING

7.1 Sammenstilling av konsekvens

Planforslaget «bygger ned» deler av området innenfor plangrensa. Reinen vil ikke ha tilgang på arealene innenfor planområdet så lenge det er drift her. Delområde A har størst verdi for reindrifta, da dette området har vært brukt til å flytte reinen. Delområde A vurderes å bli forringet på bakgrunn av tiltaket. Delområde B vurderes også å bli forringet, men i mindre grad enn i delområde A på grunn av tiltaket.

Konsekvensvurderingen for delområdene er gjort gjennom å sammenstille verdi og påvirkning i konsekvensvifta (figur 6). Resultatet er gjengitt i tabell 3.

Tabell 3 Sammenstilling av konsekvensvurderingen.

Delområde	0-alternativ	Utbyggingsalternativ
A	0	Stor negativ konsekvens (- - -)
B	0	Middels negativ konsekvens (- -)
Avveining		Delområde A tillegges mest vekt ettersom planområdet vil bli «bygget mer ned» og store deler av området må opphøre for bruk av området.
Samlet vurdering	Ingen konsekvens	Stor negativ konsekvens
Rangering	1	2
Forklaring til rangering	0-alternativet har et mindre område som er satt av til masseuttak enn utbyggingsalternativet, men 0-alt. setter ikke krav om tilbakeføring av flyttleia etter endt uttak, slik utbyggingsalternativet gjør. 0-alt. tilrettelegger heller ikke for at det skal være mulig å flytte fordi/gjennom tiltaket, slik utbyggingsalternativet gjør. 0-alternativet har mindre negativ konsekvens enn utbyggingsalternativet, på grunn av at det er mindre areal som settes av til masseuttak og kortere driftsperiode. Dersom det gjennomføres avbøtende tiltak kan vil de arealmessige konsekvensene bli redusert for utbyggingsalternativet, men forlenget driftsperiode vil fortsatt være en ulempe for reinbeitedistriktet.	
Beslutningsrelevant usikkerhet	Liten	Liten

Den samlede konsekvensgraden av utbyggingen/planforslaget vurderes å ha **stor negativ konsekvens**.

7.2 Usikkerhet

Datagrunnlaget som inngår i utredningen anses som tilfredsstillende og påkaller ingen særlige usikkerheter som etter vår vurdering skulle kunne føre til at konsekvensvurderingene for dette temaet blir annerledes. Dersom tiltaket blir forandret/justert i samarbeid med reinbeitedistriktet kan resultatet bli annerledes. Usikkerhet vurderes ikke å ha nevneverdig påvirkning for resultat og funn i denne utredningen med tanke på hvordan tiltaket ser ut i denne utredningen.

8. SAMLA BELASTNINGER

Reinbeitedistriktet har uttrykt at de ikke er positive til at tiltaket er i Gullkista og hvordan det er utformet, men de håper å finne en løsning som gjør at flyttleia kan brukes igjen. En viktig faktor for at tiltaket ikke skal ha negativ konsekvens for reindriften er at reinen kan flyttes på en trygg og hensiktsmessig måte som ikke påvirker reinen negativt. Negativ påvirkning kan blant annet være at reinbeitedistriktet ikke får flytte reinen, eller at reinen løper i alle retninger slik at reindriftsutøverne må bruke mye ressurser for å samle reinen igjen og at det kan oppstå farlige situasjoner. Reinbeitedistriktet uttrykker at det kan ha store ringvirkninger for distriktet, landskapet (naturen og beitegrunnlaget) og reinen, dersom de ikke kan bruke dette området. I tillegg forteller distriktet at dette kan resultere i mer arbeid og ugunstig arbeidssituasjon for distriktet, stress, negativ effekt på reinen, økonomisk tap og splittelser i både distriktet og i lokalsamfunnet. De har også uttalt at det er svært lite ønskelig å frakte reinen med bil og at de helst vil flytte reinen fysisk.

Dersom et område ikke kan brukes til flytting, må det flyttes i andre områder og det er ikke alltid at det finnes andre områder som kan brukes til flytting. Distriktet roterer på bruken av de ulike områdene slik at naturen kan bygges opp igjen og brukes på nytt. Det tar flere tiår for naturen å bygge opp beiteområder igjen dersom disse blir overbeitet. Dersom reinen har dårlig beite, påvirker dette dyret, kvaliteten på slaktet og økonomien.

Reindriften har stor betydning for samisk kultur, språk og næringsutøvelse. En ringvirkning av blant annet arealbeslag og stengte flyttleier kan være at den samiske kulturen svekkes, da tradisjonelle metoder for utøvelse av driften kan bli svekket. Det er viktig at det legges til rette for at denne næringen også skal få en mulighet til å utvikle seg, slik som andre næringer. Når reinbeitedistriktet ikke kan flytte og utøve sin tradisjonelle bruk av området over en lengre periode, kan man risikere tap av kunnskap i forhold til tradisjonell flytting og tap av generell kunnskap om bruk av beitelandet i dette spesifikke området. Dette er viktig for overføring av kunnskap til kommende generasjoner.

RBD har uttrykt at flyttleia kun kan brukes dersom eksisterende anlegg legges ned og alt blir fjernet.

Reinbeitedistriktet har hatt mulighet til å komme med innspill til eventuelle avbøtende tiltak i møtet og i etterkant. Dette har de ikke ønsket å gi innspill på. Dersom reinbeitedistriktet ønsker å være en del av planprosessen, slik at de kan være med å påvirke og gi reindriftsfaglige innspill, kan dette ha en positiv effekt og bidra til å redusere risikoen for å måtte gjøre endringer senere i prosessen. Det vil derfor være svært viktig å opprettholde dialog mellom tiltakshaver og reinbeitedistriktet.

Reindriften opplever et press mot sine tradisjonelle arealer gjennom trinnvis utbygging. Trinnvis utbygging av arealene til blant annet hytteområder, etablering av vindmøllerparker, kraftlinjer, industri og næringsområder og ny infrastruktur, samt endret bruk av utmark medfører at reindriften tradisjonelle bruk av området er under press. Dette inngrepet sammen med alle de andre inngrepene i distriktet medfører at områdene blir fragmenterte og at det blir vanskeligere å utøve reindrift på en tradisjonell måte.

På bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget vurderes det at den samla belastninga for reindriften vil ha stor negativ konsekvens på grunn av blokkert flyttleie og arealbeslag. Støy fra anlegget vil også påvirke reinens bruk av området. Det er derfor viktig med god dialog med reinbeitedistriktene for å sikre minst mulig konflikt når reinen oppholder seg i dette området. Distriktet kan miste beiteareal dersom støy og rystelser blir for sjenerende fra anlegget.

9. AVBØTENDE OG KOMPENSERENDE TILTAK

Det er viktig å vurdere justeringer som reduserer negative virkninger. Utreder kan foreslå avbøtende eller kompensierende tiltak. Det gjøres oppmerksom på at planforslaget har innbakt i seg tiltak og føringer med formål å, direkte eller indirekte, fremme reindriftsinteressene og dempe negative virkninger av planen. Dette er da en del av planen og skal ikke behandles som avbøtende eller kompensierende tiltak.

Det foreslås, utover planforslaget, at følgende tiltak vurderes som avbøting:

- Vegene og området rundt vegene bør utformes slik at det er mulig å flytte forbi/gjennom masseuttaket.
- Det bør etableres et gjerde eller en form for skjerming mot masseuttaket slik det ikke er så synlig fra veien.
- Det er spesielt viktig å ha dialog med distriktet når det skal flyttes og når reinen oppholder seg i dette området.
- Driften må stoppes når det skal flyttes forbi/gjennom masseuttaket.
- Skjæringer/høye skråninger må sikres slik at rein og andre dyr ikke kommer til skade.
- Tiltakshaver bør bistå med mobile gjerder når det skal flyttes gjennom området.
- Det må tilrettelegges for at den alternative flyttleia også kan brukes.
- Ved endt masseuttak må området tilbakeføres slik at reinen kan trekke trygt gjennom området, herunder tilrettelegging av flyttleie gjennom området.

10. MILJØOPPFØLGNING OG FØR-/ETTERUNDERSØKELSER

Det er vår vurdering av datagrunnlaget som inngår i utredningen og vurderingene som er gjort er godt faglig fundamentert. Grunnlaget tilfredsstiller formålet med utredningen og det vurderes at det ikke er behov for videre undersøkelser før gjennomføring av planen.

Det er imidlertid svært viktig at tiltakshaver opprettholder dialogen med distriktet, både i plan og anleggsfasen.

11. KILDER OG REFERANSER

- Anker Rasch, C. (2017) *Samlet belastning og reindrift: En studie av effekter av utbygging i Ildgruben reinbeitedistrikt*. Masteroppgave. Ås: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
- Forskrift om konsekvensutredninger. *Forskrift 21. juni 2017 nr. 854 om konsekvensutredninger*
- Landbruksdirektoratet, avdeling reindrift (2022) *Ressursregnskap for reindriftnæringen: Reindriftsåret 1. april 2021 – 31. mars 2022*. Rapport nr. 44/2022
- Statens vegvesen, Vegdirektoratet (2018) *Håndbok V712 Konsekvensanalyser*
- NIJOS (2005), Rapport, *Nasjonalt referansesystem for landskap - Beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner*
- Protect Sápmi (2016), Rapport, *Reindriftsfaglig utredning E10 - Hålogalandsvegen: Kanstadvjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt*
- Nellemann, C. (2017), Rapport, *Reindriftsfaglig konsekvensutredning II og erstatningsberegninger til reindriften ved utbygging/utbedring av OPS-strekningen på E10/rv. 85/rv.83.*

Nettkilder

- www.atlas.nve.no (NVE Atlas)
- www.kilden.nibio.no (Kilden/NIBIO)
- www.miljoatlas.miljodirektoratet.no (Miljøatlas/Miljødirektoratet)
- www.snø.no (Store norske leksikon)
- www.ssb.no (Statistisk sentralbyrå)
-

Muntlige kilder

- Reinbeitedistrikt 34 v/styreleder Peder Buljo, Arild Inga og Anders Inga, fysisk møte og befaring den 19.01.2023.
- Reinbeitedistrikt 34 v/styreleder Peder Buljo, Arild Inga, Isak Henrik Eira fra NRL, Teams-møte den 02.02.2023.
- Reinbeitedistrikt 34 v/styreleder Peder Buljo, e-post korrespondanse.